

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 57)

**Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Zonguldak Milletvekili  
Güneş Müftüoğlu ile Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grup Baş-  
kanvekili İçel Milletvekili Aydın Güven Gürkan'ın; 22.4.1983  
Tarih ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununun Değiştirilme-  
si Hakkında Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu  
Raporu (2/267)**

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

22.4.1983 tarih ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununun Ek Geçici 16 ncı Maddesinin De-  
ğiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifimiz ilfişte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz. 18.3.1992

*Güneş Müftüoğlu*  
Zonguldak  
Doğru Yol Partisi  
Grup Başkanvekili

*Aydın Güven Gürkan*  
İçel  
Sosyaldemokrat Halkçı Parti  
Grup Başkanvekili

**GENEL GEREKÇE**

Siyasî Partiler, Siyasî Partiler Kanununun 4 üncü maddesinde de belirtildiği üzere demok-  
ratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.

Siyasî Partiler Kanununun 122 nci maddesinin ek 1 inci maddesi gereğince;

1. Yüksek Seçim Kurulunca son milletvekili genel seçimine katılma hakkı tanınan ve 2839  
sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 33 üncü maddesindeki genel barajı aşmış bulunan siyasî  
partilere,

2. Milletvekili Genel Seçiminde toplam geçerli oyların % 7'sinden fazlasını alan siyasî  
partilere devlet yardımı yapılmaktadır.

Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu madde gereğince 178 milletvekiline sahip bu-  
lunan Doğru Yol Partisi, 115 milletvekiline sahip bulunan Anavatan Partisi, 86 milletvekiline  
sahip bulunan Sosyaldemokrat Halkçı Parti, 40 milletvekiline sahip bulunan Refah Partisi,  
7 milletvekiline sahip bulunan Demokratik Sol Parti devlet yardımı almakta, ancak 19 millet-  
vekiline sahip bulunan ve heran seçime girebilecek teşkilatlanmasını tamamlamış bulunan Mil-  
liyetçi Çalışma Partisi devletten hiç yardım alamamaktadır. DSP ise çok az yardım almaktadır.

Buna benzer çeşitli durumlar yarın da oluşabilecektir.

Bu sebeple bu ve buna benzer adaletsizlikleri ortadan kaldırmak için seçimlere girme hak-  
kını elde edecek şekilde teşkilatlanmasını tamamlamış siyasî partilere Türkiye Büyük Millet  
Meclisinde temsil edildikleri milletvekili sayısı paralelinde devlet yardımının yapılması gerek-  
mektedir.

## Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

*Türkiye Büyük Millet Meclisi*

*Plan ve Bütçe Komisyonu*

*Esas No. : 2/267*

*Karar No. : 27*

23.3.1992

### TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu ile Sosyal-demokrat Halkçı Parti Grup Başkanvekili İçel Milletvekili Aydın Güven Gürkan tarafından hazırlanıp, 18.3.1992 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan "22.4.1983 Tarih ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununun Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi" 19.3.1992 tarihinde Başkanlıkça Komisyonumuza havale edilmiş ve Komisyonumuzun 22.3.1992 tarihinde yaptığı 32 nci birleşimde Hükümeti temsilen Maliye ve Gümrük Bakanı Başkanlığında, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, 22.4.1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun Ek 1 inci maddesi gereğince; Yüksek Seçim Kurulunca son milletvekili genel seçimlerine katılma hakkı tanınan ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 33 üncü maddesindeki genel barajı aşmış bulunan siyasî partiler ile milletvekili genel seçimlerinde toplam geçerli oyların % 7'sinden fazlasını alan siyasî partilere Devlet yardımı yapılmaktadır.

Bu uygulama sonucunda, bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen Doğru Yol Partisi, Anavatan Partisi, Sosyaldemokrat Halkçı Parti, Refah Partisi ve Demokratik Sol Parti Devlet yardımı almaktadır. Ancak, zaman içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen siyasî partilerin milletvekili sayılarında önemli değişiklikler olduğu gözlenmekte, hatta bir siyasî partinin başlangıçta hiç milletvekili olmadığı halde zaman içinde önemli sayıda milletvekiline ulaştığı durumlarda bile ilgili mevzuat uyarınca Devlet yardımından yararlanma imkânı bulunmamaktadır.

Teklif ve gerekçesi incelendiğinde; ortaya çıkan bu durumda veya ilerde oluşabilecek benzeri durumlarda Devlet yardımından siyasî partilerin yararlanabilmeleri amacıyla, seçimlere girme hakkını elde edecek şekilde teşkilatlanmasını tamamlamış bulunan siyasî partilere de Türkiye Büyük Millet Meclisinde belli sayıda temsil edilecekleri milletvekili sayısı paralelinde Devlet yardımı yapılmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde; teklifin yerinde olduğu, siyasî partilerin Devlet yardımından istifade etmelerinin gerektiği, bu yardımın seçimlere girme hakkını elde edecek şekilde teşkilatlanmasını tamamlamış siyasî partilere yapılmasının yerinde olacağı, ancak teklifteki şekilde yardımın milletvekili sayısı ile sınırlandırılmış olmasının beraberinde başka sınıklar da getireceği şeklinde görüşler dile getirilmiş, bu görüşmeleri takiben teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin;

22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa 3032 sayılı Kanunla eklenen Ek 1 inci maddenin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere bir fıkra ekleyen Çerçeve 1 inci maddesi, Ek 1 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan ve 24.12.1991 tarih ve 3765 sayılı Kanun

uyarınca 1992 mali yılında “beşbinde iki” olarak uygulanmakta olan “... beşbinde biri...” ibaresi anılan Kanuna paralellik sağlamak amacıyla “beşbinde ikisi...” olarak değiştirecek şekilde yeniden düzenlenmiş ve madde bu şekliyle,

22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa 3673 sayılı Kanunla eklenen Geçici 16 ncı maddeyi değiştiren Çerçeve 2 nci maddesinde sehven “15” yazılan Geçici Madde numarası “16” olarak değiştirilmiş, maddede yer alan “... yapılacak ilk genel seçimlere kadar...” ibaresi metinden çıkarılmış ve madde bu şekliyle,

Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 3 ve 4 üncü maddeleri ise aynen kabul edilmiştir.

Teklifin başlığı, yapılan değişikliklere uygunluk sağlamak amacıyla “22.4.1983 Tarih ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi” şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Komisyonumuz ayrıca, bütçe görüşmelerinin sonuna yaklaşıldığı ve gelir bütçesi rakamı esas alınmak suretiyle siyasî partilere yardım yapıldığı hususunu göz önünde bulundurarak, teklifin İçtüzüğü'nün 53 üncü maddesi uyarınca Genel Kurulda öncelikle görüşülmesini istemeyi kararlaştırmıştır.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>İlyas Aktaş</i>	<i>İrfan Gürpınar</i>
Samsun	Kırklareli
Sözcü	Üye
<i>Mahmut Öztürk</i>	<i>Veli Andaç Durak</i>
Aksaray	Adana
Üye	Üye
<i>Mehmet Nedim Budak</i>	Cengiz Altinkaya
Ankara	Aydın
Üye	(İmzada bulunamadı)
<i>Hüseyin Balyalı</i>	Üye
Balıkesir	<i>Melih Pabuççuoğlu</i>
Üye	Balıkesir
<i>Zeki Ergezen</i>	Üye
Bitlis	<i>Necmi Hoşver</i>
Üye	Bolu
<i>Mustafa Çiloğlu</i>	Üye
Burdur	<i>Yılmaz Ovalı</i>
Üye	Bursa
<i>Neyfel Şahin</i>	Üye
Çanakkale	<i>Adnan Keskin</i>
Üye	Denizli
<i>M. Haluk Müftüler</i>	Üye
Denizli	Rüştü Kâzım Yücelen
	İçel
	(İmzada bulunamadı)

Üye  
*Nami Çağan*  
İstanbul  
Üye  
*Adnan Kahveci*  
İstanbul  
Üye  
*Sabri Yavuz*  
Kırşehir  
Üye  
*İbrahim Kumaş*  
Tokat  
(Tümüne muhalifim)  
Üye  
*Alaettin Kurt*  
Kocaeli  
Üye  
*Mehmet Ali Yavuz*  
Konya  
  
Üye  
*Refaiddin Şahin*  
Ordu  
Üye  
*Koray Aydın*  
Trabzon

Üye  
*Timurçin Savaş*  
Adana  
Üye  
*Z. Selçuk Marıflı*  
İstanbul  
Üye  
*Rıfat Serdaroğlu*  
İzmir  
Üye  
Abdullah Gül  
Kayseri  
(İmzada bulunamadı)  
Üye  
*Mustafa Ünal*  
Konya  
Üye  
Ekrem Pakdemirli  
Manisa  
(İmzada bulunamadı)  
Üye  
*Hasan Peker*  
Tekirdağ  
Üye  
Kamer Genç  
Tunceli  
(İmzada bulunamadı)



**ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ GÜNEŞ MÜFTÜOĞLU İLE İÇEL MİLLETVEKİLİ  
AYDIN GÜVEN GÜRKAN'IN TEKLİFİ**

**22.4.1983 Tarih ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununun Değiştirilmesi Hakkında  
Kanun Teklifi**

**MADDE 1. —** 22.4.1983 tarih ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununun Ek Madde 1'in ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak genel barajı aşan siyasî partilere yapılacak yardım miktarı, genel barajı aşmamış olsaydı müteakip fıkralara göre genel seçimlerde aldığı oy oranına göre alabileceği yardımdan az olamaz.”

**MADDE 2. —** 22.4.1983 tarih ve 2820-Sayılı Siyasî Partiler Kanununun 3673 sayılı Kanunla eklenen geçici 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

**GEÇİCİ MADDE 15. —** Türkiye Büyük Millet Meclisinde 10 veya daha fazla milletvekili bulunup da devlet yardımı alamayan ve seçimlere girme hakkını elde edecek şekilde teşkilatlanmasını tamamlamış siyasî partilere, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk genel seçimlere kadar, Siyasî Partiler Kanununun “Ek Madde 1”de öngörülen esaslar dairesinde en az Devlet yardımı alan siyasî partiye yapılan Devlet yardımı kadar, Devlet yardımı yapılır.

**MADDE 3. —** Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**MADDE 4. —** Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**“22.4.1983 Tarih ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi  
Hakkında Kanun Teklifi”**

MADDE 1. — 22.4.1983 tarih ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununa 3032 sayılı Kanunla eklenen Ek 1 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan “... beşbinde biri...” ibaresi “... beşbinde ikisi...” olarak değiştirilmiş ve maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak genel barajı aşan siyasî partilere yapılacak yardım miktarı, genel barajı aşmamış olsaydı müteakip fıkralara göre genel seçimlerde aldığı oy oranına göre alabileceği yardımdan az olamaz.”

MADDE 2. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa 3673 Sayılı Kanunla eklenen Geçici 16 ncı madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 16. — Türkiye Büyük Millet Meclisinde 10 veya daha fazla milletvekili bulunup da Devlet yardımı alamayan ve seçimlere girme hakkını elde edecek şekilde teşkilatlanmasını tamamlamış siyasî partilere, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, Siyasî Partiler Kanununun “Ek Madde 1”de öngörülen esaslar dairesinde en az Devlet yardımı alan siyasî partiye yapılan yardım kadar Devlet yardımı yapılır.

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklifin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

— o —

